

Силабус
Кафедра права, філософії та політології

Назва курсу	«Політична соціологія»
Мова викладання	Українська
Курс та семестр вивчення	Курс: II Семестр: IV ОПП «Політологія»
Викладач (-і)	Голець В.В., доцент кафедри права, філософії та політології к.і.н., доцент
Контакти викладача	V.goletc@gmail.com

1. Анотація курсу

Предмет навчальної дисципліни – соціальні аспекти політичного процесу та його окремих складових, соціологічні концепції та емпіричні дослідження політичних процесів та діяльності державної влади.

Цей курс спрямовує студентів до методологічного аналізу політики з позицій її соціальних основ: розуміння соціальних детермінант таких питань, як: влада, держава, політичні відносини, конфлікти тощо. Студенти також опановують інструментарій прикладного соціологічного аналізу політики.

2. Мета та цілі курсу:

формування у студентів фундаментальних знань про політику, сучасні політичні системи і процеси, поглиблення знань про поле теоретичних і практичних соціологічних досліджень політичних процесів, влади в сучасних суспільствах.

Завдання курсу: ознайомити студентів із проблематикою політичної соціології, її категоріально-понятійним апаратом, методами соціологічного аналізу політики; сформулювати наукові уявлення про головні тенденції політичного розвитку сучасного українського суспільства, місце і роль людини в політичному процесі.

пізнавальні:

– сформулювати та поглибити знання студентів про сучасні політичні процеси;
– ознайомити студентів з актуальними тенденціями розвитку соціології в цьому напрямі;

методичні:

– отримати навички здійснення теоретичного аналізу наявних дослідницьких підходів та пошуку можливих шляхів розв'язання практичних соціальних проблем;

практичні:

– розвинути навички сприйняття й аналізу текстів, присвячених проблемам політичної соціології, опису та осмислення соціальної, демографічної й економічної статистики, що стосується цих процесів;

– сприяти розвитку навичок публічних виступів та письмового аргументованого викладення власної точки зору щодо проблем політичної соціології в Україні та сучасному світі.

Шифр	Компетентності
-------------	-----------------------

згідно СВВ	
	загальні
ЗК 01	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 03.	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 05.	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 06	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.
ЗК 07	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства
	спеціальні
СК 01	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат політичної науки.
СК 02	Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування методологією, знання теорій та концепцій зарубіжної політичної думки.
СК 03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
СК 04	Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії та політичної методології у фаховій діяльності.
СК 05	Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування, з використанням методів сучасної політології.
СК 06	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні на основі сучасних концепцій зарубіжної політології.
СК 09	Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

2. Результати навчання

Навчальна дисципліна «Політична соціологія» має допомогти сформувати наступні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН04. Мати навички професійної комунікації.

РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

В результаті вивчення дисципліни «Політична соціологія» здобувач має **знати**:

- основні концепції політики, влади і демократії;
- теорії політичних систем і процесів;
- моделі політичної участі й лідерства;
- теорії формальних і неформальних інститутів політики;
- концепції груп інтересів, бюрократії та еліт;
- теорії міжнародних відносин і міжнародної політики.

Після закінчення курсу студенти повинні **вміти**:

- застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу політичного життя в Україні та світі;
- фахово оперувати категоріями політології;
- творчо і науково готувати курсові, бакалаврські, дипломні та інші наукові роботи.

4. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	24 годин
семінарські заняття / практичні	16 години
самостійна робота	90 годин

5. Пререквізити –

Передумовою для вивчення дисципліни є успішне засвоєння дисциплін:

«Вступ до політології»; «Історія політичної думки в Україні»; «Історія світових цивілізацій»; «Теорії та методи політології»; «Історія політичних вчень».

6. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	<p>З дисципліни студент може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені.</p> <p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та опитувань студентів. Бали, які набрані ЗВО за результатами активності на семінарах та за контрольну роботу, складають оцінку поточного контролю, яка фіксується в журналі оцінок в системі управління навчанням MOODLE і доступна ЗВО протягом семестру.</p> <p>Семестровий контроль у вигляді <i>екзамену</i> проводиться під час сесії з трьома запитаннями: двома теоретичними (по 10 балів максимум за кожне) та одним практичним (20 балів максимум). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Ті студенти, які не виконали всі обов'язкові види робіт та за результатами роботи в семестрі набрали менше 20 балів, мають пройти повторний курс вивчення дисципліни.</p> <p>Якщо відповідь повна і зміст відповіді студента повністю відповідає сутності поставленого запитання, можна отримати від 33 до 40 балів. В тому випадку, коли студент виконує всі завдання без грубих помилок, можна отримати від 24 до 32 балів. Якщо при виконанні завдань студент допускає грубі помилки, і всі запитання вирішені менш, ніж на половину, можна отримати від 17 до 24 балів. За невиконанні хоча б одного завдання, не можна отримати більше 16 балів.</p> <p>Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового</p>
--	--

	<p>контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен.</p> <p>В випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається з трьох питань: двома теоретичними (по 30 балів максимум за кожне) та одним практичним (40 балів максимум). Екзаменаційні білети знаходяться у пакеті документів на дисципліну.</p> <p>У випадку, якщо студент протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані семінарські заняття або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.</p> <p>Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на «Положенні про академічну доброчесність в Національному університеті "Чернігівський колегіум"» імені Т.Г.Шевченка, затвердженою вченою радою НУ "Чернігівський колегіум"» імені Т.Г.Шевченка. Конкретизація положень «Положення» наведена, зокрема, в методичних вказівках.</p>
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>Робочим планом передбачено виконання індивідуального завдання з дисципліни у вигляді контрольної роботи. Метою контрольної роботи є перевірка засвоєння здобувачами вищої освіти відповідних теоретичних знань та вміння самостійно аналізувати загальну теорію політики.</p> <p>Написання контрольної роботи оцінюється за критеріями: відповідна форма, грамотність, логічно-последовне викладення матеріалу, охайність, науковість, достатня кількість дослідженої літератури, достатній обсяг та пропорційність структурних частин роботи. За наявності всіх компонентів робота отримує 10 балів; обмежена кількість використаної літератури, наявність орфографічних помилок – 9-5 балів; за неохайне оформлення, недостатньо повне відображення обраної теми, суттєві помилки – 1-4 бали.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Розподіл балів</p> <p>Робота на семінарському занятті оцінюється у балах за наступними критеріями:</p> <p>5 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.</p>

	<p>4 бала – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.</p> <p>3 бала – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.</p> <p>1-2 балів – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.</p> <p>0 балів – здобувач не готовий до семінарського заняття.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), то він не допускається до складання заліку та екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.</p>

7. Політики курсу.

Весь освітній процес повинен базуватися на академічній доброчесності.

Забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в Університеті досягається шляхом функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Відповідно до «Положення про академічну доброчесність в Національному університеті "Чернігівський колегіум"» імені Т.Г. Шевченка затвердженого вченою радою НУЧК дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат,

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання результатів їх навчальної діяльності (контрольна робота, екзамен, залік тощо);

- повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньо-професійної / освітньо-наукової програми;

- відрахування з Університету;

- позбавлення академічної стипендії.

8. Тематичний план курсу

Тема 1.

Політична соціологія як галузь соціологічного знання.

1. Предмет та структура політичної соціології.

2. Основні функції політичної соціології.

3. Методи політичної соціології.

4. Співвідношення політичної соціології з іншими політичними науками.

Тема 2–3.

Соціально-політична думка в історичній ретроспективі у світі та в Україні.

1. Соціально-філософські та соціокультурні витоки, етапи становлення і розвитку політичної соціології.

2. Політика і влада як об'єкт соціології кінця XIX – початку XX століття.

3. Українська політична думка (від часів Київської Русі до XX ст.).

Тема 4.

Політика як соціальний феномен. Політичний простір та його типологія.

1. Специфіка соціологічної інтерпретації політики.

2. Політика як соціальний інститут.

3. Феномен «політичного простору». «Поле політики» та його типологія (П. Бурдьє).

Тема 5.

Влада як механізм реалізації політичних інтенцій: соціологічні виміри.

1. Соціальна природа влади.

2. Соціологічні інтерпретації влади (М. Вебер, Г. Лассуелл, Т. Парсонс).

3. Легітимація влади (М. Вебер). Влада та соціальний контроль.

Тема 6–7.

Соціально-політичні інститути суспільства.

1. Сутність соціально-політичних інститутів: «соціальний інститут» та «інституціоналізація». Теоретичні підходи до вивчення соціальних інститутів.

2. Специфіка політичних інститутів.

3. Функції соціально-політичних інститутів.

4. Різновиди соціально-політичних інститутів.

Тема 8.

Політична система та навколишнє середовище: механізм взаємодії.

1. Механізм функціонування політичної системи суспільства.
2. Типологізація та основні складові політичної системи суспільства.
3. Політична організація як інституціональний вимір політичної системи.

Тема 9.

Соціальні нерівності та політична стратифікація.

1. Ідея соціальної нерівності: від стародавності до сучасності.
2. Основні стратифікаційні теорії та стратифікаційні критерії.
3. Основні підходи до стратифікаційних структур.
4. Владні відносини та соціальна стратифікація: варіативність взаємодії.
5. Політична стратифікація: кризь призму відносин держави та суспільства.

Тема 10–11.

Політичні режими як форма і спосіб організації суспільно-політичного життя.

1. Політичний режим як сукупність методів і форм політичного панування.
2. Типологія політичних режимів.
3. Перехід до демократії як напрям трансформації недемократичних режимів.

Тема 12.

Політичні партії в соціальному контексті.

1. Партія як аристократичне угруповання, політичний клуб, масова організація (М. Вебер).
2. Структурна та функціональна характеристика кадрових і масових партій (М. Дюверже).
3. Поняття партійної системи, типи партійних систем (Дж. Сарторі).

Тема 13.

Представництво інтересів громадян через групову політику.

1. Теорії групової політики.
2. Групи інтересів та функціональні групи в політичному процесі.
3. Моделі захисту групових інтересів.
4. Особливості формування груп інтересів у посткомуністичній Україні.

Тема 14.

Соціологічний аналіз політичних еліт. Феномен політичного лідерства.

1. Сучасні теорії еліт у контексті генези терміну «еліта» (В. Паретто, Г. Моска, Х. Ортега-і-Гассет, Г. Лассуел, А.Тойнбі).
2. Основні підходи до операціоналізації поняття «політичні еліти».
3. Рекрутинг владної еліти: основні соціальні механізми.
4. Типологія політичного лідерства.
5. Соціальна роль та функції політичного лідера.

Тема 15.

Соціально-політична свідомість: сутність, структура, функції.

1. Підходи до розуміння соціально-політичної свідомості.
2. Структура та компоненти соціально-політичної свідомості.
3. Рівні соціально-політичної свідомості.

Тема 16.

Соціологічні можливості дослідження політичної культури.

1. Сутність, структура, типи політичної культури суспільства.
2. Політична ідеологія як стрижень політичної культури суспільства.
3. Основні соціологічні індикатори дослідження політичної культури.

Тема 17–18.

Соціологічне вивчення політичної та електоральної поведінки.

1. Сутність та типи політичної поведінки.
2. Електорат як похідна від соціальної структури суспільства.
3. Загальні характеристики підходів до вивчення електоральної поведінки.

Тема 19–20.

Соціологічне забезпечення виборчої кампанії.

1. З історії створення та функціонування полстерних електоральних центрів.
2. Базові соціологічні дослідження передвиборчої ситуації.
3. Методичні особливості проведення екзит-полів.

Тема 21.

Соціологічний аналіз соціально-політичних технологій.

1. Соціально-політичні технології: сутність, різновиди.
2. Історія застосування передвиборчих технологій. Специфіка проведення передвиборчих та рейтингових соціологічних досліджень

9. Рекомендована література

1. Винославская С. Exit-poll: методика исследования в оперативном режиме / С. Винославская, Н. Чурилов // Социология: теория, методы, маркетинг. 2008. – № 1. – С. 189–191.
2. Вишняк О. Електоральна соціологія: історія, теорія, методи: монографія / О. Вишняк. – К.: Ін-т соціології НАНУ, 2000. – 310 с.
3. Докторов Б.З. Первопроходцы мира мнений: от Гэллага до Грушина. – М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2005. – 239 с.
4. Тард Г. Общественное мнение и толпа: пер. с фр. / Г. Тард ; под ред. П.С. Когана. – М.: ЛЕНАНД, 2015. – 208 с.
5. Андросова И. Факторы, влияющие на поведение электората / И. Андросова // Актуальные проблемы современной науки. – 2008. – № 2. – С. 136–140.
6. Арістотель. Політика. – К.: Основи, 2000. – 239 с.
7. Бандера С. Перспективи Української Революції: репринтне вид. – Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 1998. – 656 с.
8. Бауман З. Глобалізація. Последствия для человека и общества / З. Бауман; пер. с англ. – М.: Весь мир, 2004 – 188 с.
9. Бауман З. Индивидуализированное общество / З. Бауман; пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева ; Центр исслед. постиндустр. о-ва, журн. «Свободная мысль». – М.: Логос, 2002. – 390 с.
10. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество / Д. Белл. – М.: Академия, 1999. – 673 с.
11. Бжезинский З. Великая шахматная доска: американское превосходство и его геостратегические императивы / З. Бжезинский – М.: Международные отношения, 2010. – 254 с.
12. Бжезинский З. Стратегический взгляд. Америка и глобальный кризис / З. Бжезинский – М.: АСТ, 2010. – 287 с.

13. Бойков В.Э. Генезис идей политической социологии / В.Э. Бойков // Социс. – № 7. – 2008. – С. 95–100.
14. Бойко Н.Л. Громадянська активність онлайн: до соціологічного портрету українського користувача Інтернету / Н.Л. Бойко // Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право. 1 (37) (2018). – С. 61–65. – URL : <http://visnyk-ppsp.kpi.ua/article/viewFile/152841/151939>.
15. Большов Е. Качество прогнозирования результатов выборов: меры точности и источники ошибок / Е. Большов // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2011. – № 1. – С. 95–116.
16. Бурдьё П. Социальное пространство: поля и практики / П. Бурдьё; пер. с фр., общ. ред. Н. А. Шматко. – СПб.: Алетейя ; М.: Ин-т эксперим. социологии: Алетейя, 2005. – 576 с.
17. Бурдьё П. Социология социального пространства / П. Бурдьё; пер. с фр., общ. ред. Н. А. Шматко. – СПб. : Алетейя ; М. : Ин-т эксперим. социологии: Алетейя, 2005. – 288 с.
18. Валлерстайн И. Конец знакомого мира: Социология XXI века / под ред. Б.Л. Иноземцева; пер. с англ.; Центр исследований постиндустриального общества. – М. : Логос, 2003. – 368 с.
19. Валлерстайн И. Миросистемный анализ: введение / И. Валлерстайн; пер. Н. Тюкиной. М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. – 248 с.
20. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма / М. Вебер – М., 2003.
21. Вебер М. Хозяйство и общество: очерки понимающей социологии. Социология / М. Вебер; пер. с нем. под ред. Л.Г. Ионина. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2016. – 448 с.
22. Вебер М. Хозяйство и общество: очерки понимающей социологии. Общности / М.Вебер; пер. с нем. под ред. Л.Г. Ионина. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2017. – 432 с.
23. Вебер М. Хозяйство и общество: очерки понимающей социологии. Право / Вебер М.; пер. с нем. под ред. Л.Г. Ионина. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2018. – 336 с.
24. Вебер М. Политические работы (1895–1919) / М. Вебер; пер. с нем. Б.М. Скуратова. – М.: Праксис, 2003. – 424 с.
25. Виборча рада UA. Політика, безпека, суспільство: наміри партій в оцінках експертів – 22 жовтня 2019 р. – URL : <https://dif.org.ua/article/viborcha-rada-ua-politika-bezpeka-suspilstvo-namiri-partiy-v-otsinkakh-ekspertiv>.
26. Винославская С. Exit-poll: методика исследования в оперативном режиме / С. Винославская, Н. Чурилов // Социология: теория, методы, маркетинг. 2008. № 1. – С. 189–191.
27. Вишняк О. Електоральна соціологія: історія, теорія, методи: монографія / О. Вишняк. – К.: Ін-т соціології НАНУ, 2000. – 310 с.
28. Вятр Е. Социология политических отношений / Е. Вятр; под общ. ред. Ф.М. Бурлацкого; пер. с польск. – М.: Прогресс, 1979. – С. 387–388.
29. Гоббс Т. Философские основания учения о гражданине / Т. Гоббс. – Мн. : Харвест, М.: АСТ, 2001. – 304 с.
30. Городяненко В. «Соціологія політики», «політична соціологія» або «соціологія політичної сфери»? // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2007. – № 2.
31. «Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку»: Аналітична доповідь – 27 грудня 2018 р. – URL: <https://dif.org.ua/article/gromadyanske-suspilstvo-ukraini-suchasni-praktiki-ta-vikliki-rozvitku-analitichna-dopovid>.
32. «Громадянське суспільство в Україні: погляд громадян». – 7 жовтня 2019р. – URL: <https://dif.org.ua/article/gromadyanske-suspilstvo-v-ukraini-poglyad-gromadyan>.
33. Джангиров Д. Победа невозможного над неприемлемым / Д. Джангиров– К.: Саммит-Книга, 2017 – 184 с.
34. Донцов Д. Дух нашої давнини / Д. Донцов. – Дрогобич : Відродження, 1991. – 341 с.
35. Донцов Д. Націоналізм. – Лондон – Торонто, 1966. – 363 с.

36. Дюверже М. Политические партии / М. Дюверже; пер. с франц. – М.: Академический Проект, 2000. – 538 с.
37. Калюжна Ю.І. Пошук нових теоретико-методологічних ключів до концепту легітимність влади / Ю.І. Калюжна // Сучасне суспільство. – 2012. – № 2. – С. 33–38.
38. Косахівська О. Електоральна поведінка у когнітивно-орієнтованих наукових дослідженнях / О. Косахівська // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2011. – № 2. – С. 15–22.
39. Кочубей Л. Виборчі технології: політичний аналіз (на прикладі виборів до парламенту сучасної України): монографія / Л. Кочубей. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2006. – 280 с.
40. Лазарсфельд П. Измерение в социологии / П. Ф. Лазарсфельд // Американская социология. Перспективы, проблемы, методы. – М.: Прогресс, 1972. – С. 134–149.
41. Лешенок У.С. Можливості емпіричної ідентифікації політичних орієнтацій на основі цінностей / У.С. Лешенок // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки – №38/39. – 2019. – URL: <http://apspp.soc.univ.kiev.ua/index.php/home/article/view/862>.
42. Лісеєнко О.В. Політична культура населення України: стан, зміни після Євромайдану / О.В. Лісеєнко. – Перспективи: Одеса, 2016. – № 1 (67) – С. 66–71.
43. Липсет С. Структуры размежеваний, партийные системы и предпочтения избирателей. Партии и выборы: хрестоматія / С. Липсет, С. Роккан. – М.: ИНИОН, 2004. – С. 53–62.
44. Лэш К. Восстание элит и предательство демократии. – М.: Издательство «Логос», Издательство «Прогресс», 2002. – 224 с.
45. Марецька Н. Вплив політичної реклами на вибір електорату в Україні / Н. Марецька // Грані. Науково-теоретичний громадсько-політичний альманах. – 2012. – № 3. – С. 132–134.
46. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии / К. Маркс. М.: Эксмо, 2011. Т. I–III.
47. Маркузе Г. Критическая теория общества: избранные работы по философии и социальной критике / Г. Маркузе. М. : АСТ, Астрель, 2011. – 384 с.
48. Маркузе Г. Одномерный человек. – М.: «Refl-book», 1994. – 368 с.
49. Мелешкина Е. Исследование электорального поведения: теоретические модели и проблемы их применения. Партии и выборы: хрестоматія / Е. Мелешкина. – М.: ИНИОН, 2004. – С. 104–123.
50. Мертон Р.К. Социальная теория и социальная структура / Р.К. Мертон – М.: АСТ, Хранитель, 2006. – 873 с.
51. Ортега-и-Гассет, Х. Восстание масс / Х. Ортега-и-Гассет. – Москва: Директ-Медиа, 2007. – 339 с.
52. Основи політичної соціології. Навчальний посібник / М.А. Безносков, Т.Н. Дублікаш, А.Д. Литовченко та ін. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015.
53. Парето В. Трансформация демократии / В. Парето – М.: Территория будущего, 2011. – 207 с.
54. Пержун В. Соціологія політики П. Бурдьє: категоріальний апарат, неординарні ідеї, нове осмислення / В. Пержун // Релігія та Соціум. – 2013. – № 2 (10). – С. 69–74.
55. Петров О.В. Социологические избирательные технологии / О.В. Петров. – Днепропетровск: Арт-Пресс, 1998. – 164 с.
56. Політична культура та парламентаризм в Україні: сучасний стан та основні проблеми. Інформаційно-аналітичні матеріали до Фахової дискусії. – 14 грудня 2017 р. – URL: <http://razumkov.org.ua/novyny/vidbulas-fakhova-dyskusiia-politychna-kultura-ukrainskohosuspilstva-i-stan-parlamentaryzmu-na-suchasnomu-etapi>.
57. Пушкарева Г. Изучение электорального поведения: контуры когнитивной модели / Г. Пушкарева // Полис. – 2003. – № 3. – С. 120–131.
58. Рабочий класс современной Украины / под ред. А.Г. Арсеевко. – Киев : Институт

соціології НАН України, 2017. – 318 с.

59. Руссо Ж.Ж. Об общественном договоре. Трактаты. – М.: «КАНОН-пресс», «Кучково поле», 1998. – 416 с.
60. Сковчиляс Л. Сучасні підходи до визначення предмета та структури політичної соціології як навчальної дисципліни / Л. Сковчиляс. – Львів ЦПД. – 2002. – 24 с.
61. Сорокин П. Социальная и культурная динамика / П. Сорокин – М.: Астрель, 2006 – 1176 с.
62. Соціологія політики: підручник: у 2-х частинах / За ред. В.А. Полторака, О.В. Петрова, А.В. Толстоухова. – К.: Вид-во Європейського університету, 2011. – Ч. 1. – 399 с. ; Ч. 2. – 329 с.
63. Соціологія політики: хрестоматія: у 2-х частинах / авт.-упоряд.: В.А. Полторака, О.В. Петрова, А.В. Толстоухов. – К.: Вид-во Європейського університету, 2010. – Ч. 1 – 360 с.; Ч. 2 – 310 с.
64. Тард Г. Общественное мнение и толпа: пер. с фр. / под ред. П.С. Когана. – М.: ЛЕНАНД, 2015. – 208 с.
65. Тард Г. Социальные законы / Г. Тард – М.: Книжный дом, 2009. – 64 с.
66. Терещенко Н.В. Проблема соціологічного методу в дослідженні міжнародних відносин / Н.В. Терещенко. – 2019. – URL: http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/30393/550_19-33.pdf;
67. Терещенко Н.В. Теоретико-соціологічні аспекти проблеми війни і миру в міжнародних відносинах / Н.В. Терещенко. – 2019. – URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/fupstap/ZbD196rka_27_02_2019_SocD196ologD196ya_KNEU_Gotova.pdf.
68. Тишкун Ю.Я. В. Липинський про бюрократію («Листи до братів-хліборобів»): до проблеми визначення теоретичного підґрунтя поглядів / Тишкун Ю.Я. // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку: зб. наук. пр. – Львів: Нац. ун-т «Львів. політехніка», 2012. – Вип. 24. – С. 20–26.
69. Тишкун Ю.Я. В'ячеслав Липинський і Макс Вебер: спроба порівняльного аналізу біографій у контексті теорії інтелектуальних мереж Рендалла Коллінза / Ю.Я. Тишкун // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку: зб. наук. пр. – Львів : Нац. ун-т «Львів. політехніка», 2013. – Вип. 25. – С. 39–43.
70. Тімашова В.М. Архітектоніка та соціологічний зміст політичної сфери: політичні інститути // Гілея: науковий вісник, (104). – 2016. – С. 186–189. – URL: www.irbis-nbuv.gov.ua.
71. Тойнби А. Дж. Цивілізація перед судом історії: збірник / А.Дж. Тойнби; пер. с англ. – М.: Рольф, 2002. – 592 с.
72. Токвиль А. Демократія в Америці / А. Токвиль. – М.: Прогресс, 1992. – 554 с.
73. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер. – Москва: АСТ, 2010. – 784 с.
74. Тощенко Ж.Т. Политическая социология: учебник для бакалавров / Ж.Т. Тощенко. – 4-е изд., пер. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 623 с.
75. Филиппов А. Политическая социология. Фундаментальные проблемы и основные понятия / А. Филиппов // Полития. – 2002. – № 2. – URL: <http://ecsocman.hse.ru/text/38168109/>.
76. Фуко М. Надзирать и наказывать / М. Фуко. – М.: Ad Marginem, 1999. – 479 с.
77. Хайек Ф. Дорога к рабству / Ф. Хайек. – М.: Новое издательство, 2005. – 264 с.
78. Шпенглер О. Закат Европы. – М : «Наука», 1993. – 592 с.
79. Шульга М. Збій соціальної матриці: монографія / М. Шульга. – К.: Інститут соціології НАН України, 2018. – 284 с. – URL: https://i-soc.com.ua/assets/files/news/2019/shulga_social_matrix_05-12.pdf.
80. Шульга Н.А. Дрейф на обочину. Двадцать лет общественных изменений в Украине / Н.А. Шульга. – К.: ТОВ «Друкарня «Бізнесполіграф», 2011. – С. 153–193.
81. Щедрова Г.П. Політична соціологія електронного простору України: сучасні тенденції / Г.П. Щедрова. – 2019. – URL: <http://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/1757>.
82. Яковлев Д.В. Соціологічні дилеми теорії політичного вибору / Д.В. Яковлев. – 2016.

- URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7472/Yakovlev%20Pravovi%20ta%20inst%20conf%202016%20t1-27.pdf?sequence=1>.
83. 5 фильмов об интеллектуалах – URL : <https://postnauka.ru/faq/63509>.
84. 10 фактов о типах господства, харизматических лидерах и развитии идей Макса Вебера – URL : <https://postnauka.ru/faq/22451>.
85. Companion to Political Sociology / Ed. by Kate Nash and Alan Scott. Oxford, Blackwell, 2001. P. 165–178.
86. Denk T., Christensen H. How to classify political cultures? A comparison of three methods of classification. – Quality & Quantity, 2016, January, Vol. 50, Issue 1, p.177–191.
87. Nash K. Contemporary Political Sociology. Globalization, Politics, and Power. Oxford: Blackwell, 2000. – P. 1–46.
88. Rush M. What is political sociology? // Politics and Society. An Introduction to Political Sociology. NY : Wheatsheat, 1992. P. 3–13.
89. The Oxford Handbook of Analytical Sociology / ed. By P. Hedström and P. Bearman Oxford Handbooks in Politics & International Relations, 2009. – 796 p.